

Trump'ın Eski İngiliz Doğu Hindistan Şirketi Modelini Yeniden Canlandırması Avrupa'da Endişelere Yol Açıyor

Haber:

Guardian gazetesinin haberine göre, AB Dış Politika Şefi Kaja Kallas, 13 Şubat 2026'da Münih Güvenlik Konferansı'nda Trump'ın Gazze için kurduğu "Barış Kurulunun" Birleşmiş Milletler'in temellerinden saptığı konusunda uyarıda bulunarak şunları söyledi: "Güvenlik Konseyi tarafından yayımlanmış bir karar var ama Barış Kurulu bunu yansıtmıyor." Ayrıca İspanya Dışişleri Bakanı Jose Manuel Albares de Trump'ı BM'nin asıl yetkisini hiçe saymaya çalışmakla suçladı ve "Filistin otoritesinin başlıca finansörlerinden biri olan" Avrupa'nın "süreçten dışlandığını" söyledi.

Yorum:

Avrupalılar ve Trump yönetiminin üzerinde ihtilaf ettiği Gazze için kurulan sözde "Barış Kurulu", Amerikan hegemonyasının yeni bir aracına işaret etmekte olup kötü şöhretli İngiliz Doğu Hindistan Şirketi'nde utanç verici bir tarihi karşılığı bulunmaktadır. Şirket servetini artırıp ticaretinin tekelleşmesiyle birlikte, kendi ordusu olan yarı bağımsız bir devlet haline gelmiş ve Hindistan ve Çin'de milyonlarca insanın ölümüne neden olmuştur; bu ise kapitalizmin dünyaya en açık ve en bariz suretiyle yayılması mesabesindedir. Nitekim bu şirketin başarısı, çay ticaretindeki tekelleşmesi aracılığıyla Amerikan sömürgelerini kurutmaya çalışması yoluyla nihayetinde çöküşüne yol açmıştır; bu da Amerikan bağımsızlık savaşına ve Amerika'nın süper bir güç olarak yükselişine ve İngiltere'nin de nüfusunun gerilemesine yol açmıştır. O zamandan beri kapitalistler geri çekilmek zorunda kalmışlar ve nüfuzlarını dolaylı olarak politikacılar aracılığıyla uygulamışlar ve bunu da rüşvet, siyasi baskı ve seçim kampanyası finansmanı yoluyla yapmışlardır.

20. yüzyıla, kurallara dayalı uluslararası bir sistem fikri egemen olmuş ama bu sistemde kurallar, uygulayıcı tarafa uygun olduğunda uygulanmış ve uygun olmadığında ise reddedilmiş olup bu taraf ise Amerika'dır. Trump dönemi, daha önce hegemonya planlarına hizmet eden uluslararası standartları ve kurumları tamamen hiçe sayarak, tek taraflı gücün mutlak bir şekilde kullanımına doğru bir kaymaya tanık olmuştur. Ancak Trump'ın despotluğu Amerika'yı izole etme tehdidi oluşturmakta olup eski Avrupalı müttefiklerinin daha az işbirliği yapması durumunda Amerika çok daha zayıf olacaktır. Ayrıca Münih zirvesinde ABD Dışişleri Bakanı Rubio, yeni bir konuşmayla Avrupalıları büyük ölçüde rahatlatmıştır: "Biz Amerikalılar için evimiz Batı Yarım Küre'de olabilir ancak her zaman Avrupa'nın bir çocuğu olacağız."

Çin'in artan etkisi ve yeni ittifakların oluşmasıyla birlikte, küresel arena daha rekabetçi bir hale gelmiş ve Amerika, kendisine çok verimli bir şekilde hizmet etmiş eski kurumların gidişatını her zaman engelleyemeyeceğini, geciktiremeyeceğini veya saptıramayacağını fark etmiştir. Bu nedenle şu anda ihtiyaçlarını daha iyi bir şekilde karşılayacak yeni modeller denemeyi ve yeni araçlar geliştirmeyi arzulamaktadır. Kallas'ın itirazı özellikle bu değişiklik üzerine odaklanmaktadır: BM'nin çalışmasının çerçevesi Gazze'ye özgü olup süresi sınırlı ve (en azından resmi olarak) Filistinlilerin katılımına dayanıyordu; ancak Barış Kurulunun gelişen yapısı tüm bu temellerden sapmakta ve Avrupa, yüzyıllar süren kanlı savaşların ardından Avrupa'da istikrarı sağlayan önceki dünya düzeninin çökmesinden korktuğu için endişelenmektedir. Albares'in Filistin hükümetinin başlıca finansörü olan Avrupa'nın dışlanmasına ilişkin şikayeti, çok önemli bir ayrıntıyı beraberinde getirmektedir: Yani yeniden yapılanmanın

bir baskı aracı olarak yeniden düzenlenmesi ve bu gücün herhangi bir kısıtlama olmaksızın Amerikan yönetimi etrafında odaklanmasıdır. Böylece Amerika Barış Kurulunu kontrol edecek, hangi ülkelerin kurula katılmaya ehil olduğuna karar verecek ve bu ayrıcalığa mukabil onlara bir milyar Dolarlık bir ücret uygulayacaktır.

Burada Doğu Hindistan Şirketi'nin tarihi, mevcut duruma ışık tutmaktadır. Zira şirket, resmi bir yetki ve ticari ayrıcalıklarla faaliyete başlamıştı ancak zorlamayı büyük gelirlere dönüştürmeyi başardığında ise siyasi dönüşümü hız kazanmıştır. Daha sonraki İngiliz devlet denetimi, devlet ve şirket arasındaki bu çakışmayı ortadan kaldırmak bir yana, daha da artırmıştır. Zira denetleme kurulunun oluşturulması, şirketin mekanizmalarının kendi işlerini yönettiği ve parlamentonun ise jeopolitik yönlendirmeyi üstlendiği bir sistemin pekişmesine yol açmıştır. Emperyal yenilik işte budur: Yani kendisini idari bir zorunluluk olarak sunan, ticareti, finans sistemini ve "güvenliği" düzenleyen, ancak sömürgeci çıkarlar, kayırmacılık ve sömürüyle yapısal uyumluluğu koruyan bir yönetimdir.

Gazze'deki "Barış Kurulu" çatışması da bu kalıba uymaktadır; çünkü o, esas olarak güvenlik, fon akışı ve geçiş sürecinin tanınması gibi üç konuyu kimin kontrol edeceği etrafında dönmektedir. Özel sektörün bu güç dengelerinin yeniden şekillendirilmesindeki rolü ikincil değil, aksine temel şartlardan biridir. Zira modern ABD dış politikası, savaşı, işgali ve istikrarı defalarca sözleşmeye dayalı sistemlere dönüştürmüştür. Nitekim 2011 yılında Irak'ta, Savunma Bakanlığı ile sözleşmeli olarak çalışanların sayısı askeri personel sayısını aşmıştı. Ayrıca Irak ve Afganistan'da sözleşmeli olarak çalışanların sayısı yüz binlere ulaşmış olup çoğu zaman da asker sayısını aşmıştı; bu da kâr amacı güden teşviklerin yönetimin ve asker desteğinin temel işlevlerine entegre olmasına yol açmıştır. Bu son derece önemlidir, çünkü sözleşme yapmak siyasi bir araçtır; zira bu, sorgulamayı zayıflatmakta, karşılıklı bağımlılık oluşturmakta ve kamu mallarını, kalıcı istikrar için popüler bir temel haline gelebilecek özel ağlara dönüştürmektedir.

Bizler, uluslararası sistemin dönüşümlerinden bahsederken, savaş alanının soykırım ve ihanete maruz kalmış, öldürme ve yıkımın hala devam ettiği Gazze'nin değerli toprakları olduğunu unutmamalıyız. Nitekim Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: «يُوشِكُ الْأَمَمُ أَنْ تَدَاعَى عَلَيْكُمْ كَمَا تَدَاعَى الْأَكْلَةُ إِلَى قَصْعَتِهَا» فَقَالَ قَائِلٌ: وَمِنْ قَلَّةٍ نَحْنُ يَوْمَئِذٍ؟ قَالَ: «بَلْ أَنْتُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ وَلَكِنَّكُمْ غُتَاءٌ كَغُتَاءِ السَّبِيلِ وَلَيَنْزِعَنَّ اللَّهُ مِنْ صُدُورِ عَدُوِّكُمْ الْمَهَابَةَ مِنْكُمْ وَلَيَقْذِفَنَّ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ الْوَهْنَ» فَقَالَ قَائِلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَا الْوَهْنُ؟ قَالَ: «حُبُّ الدُّنْيَا وَكَرَاهِيَةُ الْمَوْتِ» **Aç insanların yemek kabına üşüşükleri gibi yakında diğer milletler de sizin başınıza üşüşeceklerdir."** Dediler ki: Bu o gün bizim azlığımızdan dolayı mı olacak ey Allah'ın Resulü? Dedi ki: **"Bilakis sizler o gün çok olacaksınız, fakat sizler sel üzerinde akıp giden çer çöp gibi olacaksınız. Allah düşmanlarınızın kalbinden sizden korkma duygusunu çekip alacak, sizin de kalbinize vehn sokacaktır."** Dediler ki; "Vehn nedir, ey Allah'ın Rasulü? Dedi ki: **"Dünyayı sevmek ve ölümü kerih-kötü görmektir."**

Dünyayı aşırı bir şekilde sevenler, tiranların yalanlarına inananlar ve sözde uluslararası kurumlara sınıksız sarılanlar, aldatma denizinden susamış olarak geri döneceklerdir. Zira onlar, yüz yıldır uluslararası sisteme başvurdular, onun tüm ihanetlerini görmezden geldiler ve şimdi de tiranların, kutsal saydıkları kurumları nasıl yıktıklarını dehşetle izlemek zorunda kalacaklardır. Mübarek Ramazan ayının gelmesiyle birlikte gelin Allah'ın şu kelamını uluslararası bağlamda düşünelim: وَمَنْ كَانَتْ لَهُ حَسْبَةُ اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا **Kim Allah'a tevekkül ederse, O kendisine yeter. Şüphesiz Allah, emrini yerine getirendir. Allah, her şeye bir ölçü koymuştur."** [Talak 3]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
Dr. Abdullah Rubin